שלשה מינין פרק ששי נזיר

ומגלח בשביעי ויביא קרבנו בשמיני. כדכתיב בפרשה וגלח (את) ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו וביום השמיני יביא שתי תורים וכבש לאשם: **א"ל** ר' טרפון מה בין זה למצורע. ששמעתי ממך[1] שנאמר בפרשת מצורע בתגלחת שניה והיה ביום [השביעי] יגלח את כל שערו וכבס בגדיו במים[2] וטהר וביום [השמיני] יקח שני כבשים וכבשה אחת וגו' שמעתי[3] ממך דמצורע א) יגלח בשמיני ויביא[4] קרבנו בתשיעי: ג"ל שזה טהרתו תלויה בימיו אחר [הזייתן] ג' וז' ומצורע טהרתו תלויה בתגלחת אף[5] כי טבל בז' לריך לטבול פעם אחרת אחר גילוח ואם כן הוי טבול יום ואינו מביא קרבנותיו אלא ג"כ היה מעורב שמש שהרי הקפיד הכתוב שיטהר מטומאת מצורע בהבאת קרבנותיו ב) [אם כן] אין בידו לאכול קרבנות:

קיבלה מיניה. רבי טרפון מר' עקיבא נזיר[7] שגילח בשמיני מביא קרבנותיו [בשמיני] או לא: **דתני** הלל גילח בשמיני **מביא** קרבנותיו בתשיעי. וקיס ליה להש"ס דגבי נזיר מתניית והשתא מדמניא[8] בשלמא אי לא קבלה מייה הא מני ר"ט היא אלא אי ס"ד דקבלה לכ"ע ליתי קרבנותיו בשמיני: **הא** דלא טבל בשביעי. הא דתני הלל שהמתין[9] לטבול עד בשמיני הואיל[10] וקפיד רחמנא שיביא נזיר קרבנו בטהרה ובעודו[11] טבול יום לא יביא קרבנות גם לא יאכל קרבנות: **אמר אביי**. הא דתניא[12] גבי זב כתיב בפרשת מצורע וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים וכבס בגדיו ורחץ במים חיים וטהר וביום השמיני יקח לו שתי תורים ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתנם אל הכהן וטהר וגו' אימתי הוא בא בשבעת ימים יקח לו שתי תורים ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתנם אל הכהן וכפר עליו הכהן וטהר וגו' אימתי הוא בא בשבעת ימים וכבס בגדיו ורחץ במים [בשבעת ימים] ואינו צריך להמתין עד התשיעי: **(ובת"כ)** מצאתי כך יכול יטבול בו ביום שמיני[13] פי' שיוכל להמתין מלטבול עד יום השמיני ת"ל ובא לפני ה'[14] כיצד הוא בא אלא[15] טבל מבעוד יום ועשה הערב שמש ואל תתמה היכי פשיטא ליה לתנא דטבול יום אסור ליכנס למחנה לויה דקאמר כיצד נכנס אלא אם כן טבל מבעוד יום הלא טבול יום דמת מותר ליכנס במחנה לויה וכן משמע[16] בסמוך דיש לומר דמשמע ליה קרא הכי ובא לפני ה' ביום השמיני אסור ליכנס דקודש יום השמיני אסור ליכנס ד]:

אלמא קסבר טבול יום[17] כזב דמי. כך היו אומרים מבריירו דרב נתן בדרבי הושעיא אחרי שאמו רואין דס"ל לתנא דטבול יום דאסור[18] ליכנס במחנה לויה אף כי טבול יום דמת ודרך מותרין מכלל דסבירא ליה לתנא דטבול יום דזב כזב (דבפרק קמא)[19] לענין דאין שותטין וזורקין עליו ואם המתין וטבל[20] עד יום השמיני לא[21] נאלוח קרבנות דאין[22] שותטין וזורקין עליו דהכי איתא בפ' שני דבריתות (דף י.) דלמ"ד טבול יום דזב כזב דמי אין שותטין וזורקין עליו ואני שמעתי שמלי[23] לדקדק טבול יום כזב הואיל דטומאה יולאה עליו מגופו אפילו בגבול שני דאיות שאינו מחוסר כפורים דאסור ליכנס במחנה לויה: **ואמינא** להו אנא אלא מעתה. כלומר לפי מה שסתמו דבריהן ולא פירשו מהיכא המנא דטבול יום דזב אסור ליכנס במחנה לויה ואמאי סובריס שמוכיח [מדכתיב] ובא ביום השמיני מכלל דאם טבל [בשמיני] הואיל והוא טבול יום אסור ליכנס: דכתיב[24]. בפרשת נשא גבי נזיר טמא וגילח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו וביום השמיני יביא שתי תורים או שני בני יונה אל הכהן פתח אהל מועד וגו' והביא כהן בן שתו לאשם וגו' א"ל אימתי הוא מביא כשטבל ועשה הערב שמש:

שער

מתני' [א]תגלחת טומאה כיצד היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי ומביא קרבנותיו בשמיני ואם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום דברי ר"ע א"ל ר' טרפון מה בין זה למצורע א"ל [ב]זה טהרתו תלויה בימיו [ג]ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו [ד]ואינו מביא קרבן אא"כ היה מעורב שמש: **גמ'** קיבלה מיניה או לא ת"ש דתני הלל גילח בשמיני מביא קרבנותיו בתשיעי ואי ס"ד קיבלה מיניה ליתי קרבנותיו בשמיני אמר רבא לא קשיא הא דטבל בשביעי הא דלא טבל בשביעי אמר אביי אשכחתינהו לחבריה דרב נתן בר הושעיא דיתבין וקאמרין [1]ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתנם אל הכהן אימתי הוא [בא] בזמן שהוא טבל ועשה הערב שמש אין לא טבל ועשה הערב שמש לא אלמא קסבר [6]טבול יום של זב כזב דמי אמינא להון אנא אלא מעתה גבי נזיר טמא נמי דכתיב [3](2והביא אותם) אל הכהן אל פתח אהל מועד אימתי הוא [בא] בזמן שטבל ועשה הערב שמש

מכדי

בשביעי עד בשמיני אינו יכול להביא קרבנותיו בו ביום עד התשיעי. אבל מצורע המגלח וטובל ביום שמיני שלו יכול להביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש לפי שהוא טהור ועומד משעת עדילה דאשמועה דטבל בתגלחת הראשונה דהא כתיב ביה וטהר: **גמ' קיבלה מיניה**. רבי טרפון שאם גילח נזיר בשמיני שיכול להביא קרבנותיו בו ביום [3] ואינו לריך הערב שמש [שמיני עצמו] ואינו לריך להמתין עד התשיעי: **ת"ש דתני הלל גילח נזיר בשמיני מביא קרבנותיו בתשיעי**. וס"מ לא קיבלה מיניה: **אמר רבא**. לעולם קיבלה והא דאמרת אם איתא דקיבלה מיניה ליתי בשמיני לא קשיא דכי אמרי אם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בשמיני(ד): 7)**דטבל בשביעי**. שהיה לו הערב שמש והא דתני הלל מביא קרבנותיו בתשיעי כגון דלא טבל בשביעי עד שמיני ור"ע לטעמיה דאמר נזיר אינו מביא קרבנותיו אלא במעורב שמש. ואיכא דאמרי אליבא דר"ע במתני' דמצורע שגילח בשמיני אינו מביא קרבנותיו עד בתשיעי לפי שאינו מביא אלא במעורב שמש בתשיעי ובשבתא היא דבהדיא קתני לה בת"כ(ו) דאם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בשמיני והכי נמי א"ל רבי טרפון לתתם מה בין זה לנזיר: **אמר אביי אשכחתינהו לחבריה דרב נתן בר הושעיא דיתבי וקאמרי ובא לפני ה' וגו' בזמן שטבל ועשה הערב שמש.** (ה) מדכתיב וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים וכתיב בתריה ובביום השמיני יביא שתי תורים או שני בני יונה ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתנם אל הכהן דמשמע אימתי הוא בא בטיפול הבאתן והיינו ביום השמיני דהיינו לאחר שטבל והעריב שמשו. אלמא דכי עשה הערב שמש אין דמותר ליכנס לעזרה לא עשה הערב שמש לא (ה): **אלמא קסבר טבול יום של זב כזב דמי**. דכי היכי דזב אסור ליכנס במחנה לויה דהיינו בעזרה הכי נמי טבול יום של זב: **אלא מעתה גבי נזיר.** דכתיב וגלח (ו) את ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו וכתיב בתריה וביום השמיני יביא שתי תורים וגו' נימא נמי הכי אימתי הוא בא בזמן שטבל והעריב שמשו אבל מקמי הכי לא:

מכדי

מתני' פגלחת טומאה כילד היה מזה בשלישי ובשביעי. ואמ"כ היה טובל שכך חובה על המזה מי חטאת כדמפרש בהו קרא בזאת חוקת התורה(ג) שלאחר הזאה טעונין טבילה והיה מגלח בו ביום דהיינו (ח) שביעי כדכתיב ביה(ד) וגילח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו וביום השמיני יביא שתי תורים: **ואם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום.** (ב) השמיני עצמו: **אמר לו רבי טרפון מה בין זה למצורע.** שאף כן שניהו במצורע (ג) שאף הוא תגלחת שניה בשביעי כדמפרש ביה קרא (ויקרא יד) וגילח את כל שערו ורחץ במים וטהר ויש"כ ממון לאחלו שבעת ימים וביום השביעי יגלח את כל שערו ומביא קרבנותיו בשמיני בת"כ(ה) ואם גילח בשמיני מביא קרבנותיו ו) בשמיני: **אמר לו.** אין ביניהן כלום לענין הבאת קרבן: **אלא זזה.** המזיר טהרתו תלויה בימיו 3) בשביעי כיון שהחזה וטבל הוי טהור כדכתיב וגילח ראשו ביום טהרתו דמשמע שכבר הוא טהור ועומד בסהור מגלח ואפילו אם אינו מגלח בו ביום: **ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו.** שאם טבל קודם שמגלח עדיין אינו טהור עד שמגלח דכתיב וביום השביעי יגלח את כל שערו והדר ורחץ את בשרו במים חיים וטהר: **ונזיר אינו מביא קרבנותיו אלא ג"כ היה מעורב שמש.** שטובל בשביעי ומביא קרבנותיו בשמיני וכן אם לא טבל בשביעי עד בשמיני אינו יכול להביא קרבנותיו בו ביום עד התשיעי. אבל מצורע המגלח וטובל ביום שמיני שלו יכול להביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש לפי שהוא טהור ועומד משעת עדילה דאשמועה דטבל בתגלחת הראשונה דהא כתיב ביה וטהר: **גמ' קיבלה מיניה.** רבי טרפון שאם גילח נזיר בשמיני שיכול להביא קרבנותיו בו ביום 3) ואינו לריך הערב שמש [שמיני עצמו] ואינו לריך להמתין עד התשיעי: **ת"ש דתני הלל גילח נזיר בשמיני מביא קרבנותיו בתשיעי.** וס"מ לא קיבלה מיניה: **אמר רבא.** לעולם קיבלה והא דאמרת אם איתא דקיבלה מיניה ליתי בשמיני לא קשיא דכי אמרי אם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בשמיני(ד): 7)**דטבל בשביעי**. שהיה לו הערב שמש והא דתני הלל מביא קרבנותיו בתשיעי כגון דלא טבל בשביעי עד שמיני ור"ע לטעמיה דאמר נזיר אינו מביא קרבנותיו אלא במעורב שמש. ואיכא דאמרי אליבא דר"ע במתני' דמצורע שגילח בשמיני אינו מביא קרבנותיו עד בתשיעי לפי שאינו מביא אלא במעורב שמש בתשיעי ובשבתא היא דבהדיא קתני לה בת"כ(ו) דאם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בשמיני והכי נמי א"ל רבי טרפון לתתם מה בין זה לנזיר: **אמר אביי אשכחתינהו לחבריה דרב נתן בר הושעיא דיתבי וקאמרי ובא לפני ה' וגו' בזמן שטבל ועשה הערב שמש.** (ה) מדכתיב וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים וכתיב בתריה וביום השמיני יביא שתי תורים או שני בני יונה ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתנם אל הכהן דמשמע אימתי הוא בא בטיפול הבאתן והיינו ביום השמיני דהיינו לאחר שטבל והעריב שמשו. אלמא דכי עשה הערב שמש אין דמותר ליכנס לעזרה לא עשה הערב שמש לא (ה): **אלמא קסבר טבול יום של זב כזב דמי**. דכי היכי דזב אסור ליכנס במחנה לויה דהיינו בעזרה הכי נמי טבול יום של זב: **אלא מעתה גבי נזיר.** דכתיב וגלח (ו) את ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו וכתיב בתריה וביום השמיני יביא שתי תורים וגו' נימא נמי הכי אימתי הוא בא בזמן שטבל והעריב שמשו אבל מקמי הכי לא:

מכדי

עין משפט
נר מצוה

צ א מיי' פ"ו מהל' מחיות המלכה יא סמג עשין קכו:
צא ב מיי' שם פ"ח הל' ה:
צב ג מיי' פי"ח מהל' טומאת צרעת הל' ד וע"ש בהגות וכ"מ [וס"ד מהל' מחוסרי כפרה הלכה ב]:
צג ד מיי' פ"ו מהל' מחיות הלכה יג:

פי' הרא"ש

תגלחת הטומאה כיצד. נזיר שנטמא כיצד הוא מגלח. מגלח בז' ומביא קרבן בח' כדכתיב וגלח ראשו ביום טהרתו ביום הז' יגלחנו. וביום הח' יביא ב' תורים וכבש לאשם: מה בין זה למצורע דכתיב בפ' מצורע בתגלחת ב' והיה ביום הז' יגלח את כל שערו וכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר וביום הח' יביא ב' תורים וכבשה. וקי"ל במצורע דאם גלח בח' מביא קרבנותיו בט': א"ל שזה טהרתו תלויה ביומו. נזיר טהרתו תלויה בהזאת ג' וז' ובטבילה. הלכך כיון שנטהר בז' אע"פ שלא גילח עד יום הח' מביא קרבנותיו בו ביום: אבל מצורע שהרתו תלויה בתגלחתו. כדכתיב ביום הז' יגלח את כל שערו. והדר כתיב ורחץ בשרו במים וטהר ואם טבל עד שלא גילח לא עלתה לו טבילה הלכך אם גילח בח' אבתי צריך הערב שמש. הלכך אינו יכול להביא קרבנותיו עד תשיעי: קבל מניה ר"ט מר"ע. ת"ש דתני הלל גלח בח' מביא קרבנותיו בט'. ואי ס"ד קבל מניה הך ברייתא דלא כמאן. וקים ליה לתלמודא דגבי נזיר מתניא וגם קים ליה דאחר המשנה נשנית לפי שהמשניות נשנו קודם הברייתות: הא דלא טבל בז' עד יום הח' ובעודו טבול יום לא יוכל להביא קרבנותיו. ותמיה לי אמאי נקט גלח בח' אף אם גלח בז' נמי דבטבילה תליא מילתא. אלא דאורחא דמלתא נקט שדרכו לגלח ביום טהרתו: הא דתניא ובא לפני ה' וגו' גבי זב כתיב בפ' תורת המצורע וכי יטהר הזב מזובו וספר ז' ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ בשרו במים וביום הח' יקח לו ב' תורים ובא (לו) לפני ה' אל פתח אהל מועד (ונתן אותם) [ונתנם] אל הכהן: כיצד הוא בא כשטבל מבע"י ועשה לו הערב שמש. ובת"כ היא כתובה כך. יכול יטבול בו ביום. כלומר שיוכל להמתין עד יום הח' ת"ל ובא לפני ה' זה שער ניקנור. כיצד הוא בא אלא א"כ טבל מבע"י והעריב השמש. שער ניקנור הוא שער שנכנסים בו מעזרת נשים למחנה שכינה. ושער ניקנור לא נתקדש כדין מחנה שכינה ויש לו דין מחנה לויה כדאמר בפסחים פ' אלו דברים. וע"כ האי לפני ה' היינו שער ניקנור דאין לומר לפני ה' בעזרה ממש שהרי מחוסר כפורים הוא. ואמרינן בשמעתין עוד טומאתו בו לדבות מחוסר כפורים שחייב כרת אם נכנס למחנה שכינה. והאי דפשיטא ליה לתנא דהאי טבול יום אינו נכנס למחנה לויה אע"ג דטבול יום דמת ודשרץ נכנס כדמשמע בסמוך משום דמשמעותיה דקרא משמע הכי ובא לפני ה' ביום הח' אבל קודם לכן לא: אלמא טבילה דזב כזב דמי. ואפילו טבול יום דזב בעל ב' ראיות הואיל וטומאתו יוצאת עליו מגופו דכיון דלא אסיק אדעתיה דחמיר האי טבול יום משום דהוי גם מחוסר כפרה א"כ אין חלוק בין טבול יום דזב בעל ב' ראיות לבעל ג' ראיות. ובהאי קרא נמי כתיב מזובו דדרשינן מקצת זובו דהיינו זב בעל ב' ראיות: ואמינא להון אנא אלא מעתה. לפי סברתכם דמה שאומר בברייתא כיצד הוא בא אא"כ טבל מבע"י ועשה הערב שמש היינו משום דכתיב ובא לפני ה' בתר וכי יטהר. גבי נזיר נמי דכתיב בפ' נשא גבי נזיר טמא ביום הז' יגלחנו וביום הח' יביא ב' תורים או ב' בני יונה אל הכהן אל פתח אהל

תורה אור השלם

1. וְבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וּבָא לִפְנֵי יְיָ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּנְתָנָם אֶל הַכֹּהֵן: ויקרא טו יד
2. וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִבָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶל הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: במדבר ו י

נוסחת הריב"ן

א) בו ביום: ב) בשביעי שלו: ג) קרבנותיו בו ביום בשמיני עצמו ואינו כו': ד) והוא לטבול: ה) וה"ק עשה הערב שמש אין לא עשה הערב שמש לא הס"ד:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תגלחת וכו' להיינו בשביעי וכו' שתי תורים וכבש לאשם הס"ד: (ב) ד"ה ואם גילח וכו' בו ביום ביום השמיני: (ג) ד"ה אמר לו וכו' שניהו במצורע בת"כ שאף הוא בתגלחת שניה שמגלח בשביעי כדמפרש וכו' שבעת ימים והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו וכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים חיים וטהר וביום השביעי יגלח את כל שערו ורחץ בשרו במים חיים וטהר ובשבתא: (ד) ד"ה אמר רבא הד"ל עם ד"ה דטבל וכו' בשמעתא שמש דשמיני ובשבתא: (ה) ד"ה אמר אביי וכו' הערב שמש דכתיב וכו' וביום השמיני יקח לו שתי תורים: (ו) ד"ה אלא וכו' יגלח ראשו כל"ל ותיבת את נמחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה א"ל ר"ע וכו' שמעתי ממך דמצורע שגלח כל"ל: ב) בא"ד בהבאת קרבנותיו א"כ. נמחק תיבת א"כ וג"כ אחר כך וכו'. א"מ: ג) ד"ה ובא"כ מצאתי כך. תיבת ובא"כ נמחק וג"כ ובספרי. א"מ: ד) בא"ד מכלל דקודש יום השמיני אסור ליכנס. ג"כ עי' א"מ דעושה מכל אלה דיבור אחד:

הגהות התוספות

1. תיבות שמעתי ממך נמחק. 2. ל"ל וכיבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים. 3. ל"ל ושמעתי. 4. ל"ל יביא. 5. ל"ל דאף. 6. תיבות הוי טבול יום לגלח נמחק.

מזבח ד) [כריתות י.], ג) [ל"ל ביבא שתי תורים וגו'], ג) [במדבר ימן], ד) [שם ו], ה) [מצורע פרשה ב], ו) [מצורע פרשה ב],

7) רש"י ד"ה מגלחת וכו' דטבל בשביעי ומגלח בשביעי ומביא קרבנותיו בו ביום ואם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום דברי ר"ע א"ל ר' טרפון מה בין זה למצורע א"ל זה טהרתו תלויה בימיו ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו ואינו מביא קרבן אא"כ היה מעורב שמש: 8) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 9) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 10) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 11) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 12) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 13) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 14) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 15) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 16) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 17) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 18) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 19) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 20) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 21) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 22) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 23) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש: 24) תוס' ד"ה אמר לו וכו' אינו מביא קרבנותיו בו ביום ואינו לריך הערב שמש:

מכדי שערי ניקנור. שסם עולין כל מחוסרי כפרה כדגרסינן במסכת סוטה בפרק קמא (דף ז.) מעלין אותה לשערי מזרח לשער ניקנור שסם משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרין את המצורעים וה"ה לשאר מחוסרי כפרה כגון זבין וזבות כדמפרש התם בגמ' [מ.]:

[היכא] הוו קיימי בשערי לוייה. ואילו במחנה לוייה אפי' מת עצמו היה יכול ליכנס והאי נזיר טומאת מת הוה ואמאי אינו יכול ליכנס עד דעביד הערב שמש אלא מדהכא לאו דווקא התם נמי לאו דווקא לגבי זב ואפילו לא העריב שמשו כיון דעבל יכול ליכנס לשם: ה"ג **לעולם טבול יום של זב כזב דמי ואפ"ה כיון דמחוסר כפרה לא עייל ואי במחנה לוייה קאי אמאי קא קרי ליה אהל מועד למימרא מה התם מחוסר כפרה לא עייל אף למחנה לוייה נמי מחוסר כפרה לא עייל והתם מנלן דתניא תמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפרה: מתני' תגלחת הטהרה כיצד היה מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אלעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום ואם גלח על אחת משלשתן יצא רשב"ג אומר הביא ג' בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים: גמ' ת"ר וגלח הנזיר פתח אהל מועד וגו' בשלמים הכתוב מדבר שנאמר ושחטו פתח אהל מועד אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש אמרת אם כן דרך בזיון הוא [א] רבי יאשיה אומר אינו צריך הרי אמרה תורה לא תעלה במעלות על מזבחי ק"ו לדרך בזיון [נ"א במדרש בפרשה נשא (ד' רמ"ב) וגלח הנזיר רבי יאשיה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו וכו' אם כך אמרה תורה לא תעלה וכו' ק"ו לדבר שלא יגלח פתח אהל מועד אלא בשלמים הכתוב מדבר] ר' יצחק אומר אינו צריך הרי הוא אומר ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש וגו' מי שאינו מחוסר אלא לקיחה ונתינה יצא זה שהוא מחוסר לקיחה הבאה ונתינה [ב] איכא דאמרי רבי יצחק אומר בשלמים הכתוב מדבר אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש תלמוד לומר ולקח את שער ראש נזרו מקום שהיה מבשל שם היה מגלח אבא חנן אומר משום רבי אליעזר וגלח הנזיר פתח אהל מועד כל זמן שאין פתח אהל מועד פתוח אינו מגלח ר"ש שזורי אומר וגלח הנזיר פתח אהל מועד ולא נזירה שמא

מכדי שערי ניקנור היכא קיימין בשערי לוייה [ו]**והתניא** [א]**טמא מת מותר ליכנס במחנה לוייה ולא טמא מת בלבד אלא** [ב]**אפי' מת עצמו שנאמר** [1]**ויקח משה את עצמות יוסף עמו מאי עמו עמו במחיצתו עמו במחנה לוייה אלא (אמר אביי) טבול יום של זב כזב דמי ואפ"ה כיון דמחוסר כפרה לא עייל ואי במחנה לוייה קאי אמאי קא קרי ליה אהל מועד למימרא מה התם מחוסר כפרה לא עייל אף למחנה לוייה נמי מחוסר כפרה לא עייל והתם מנלן** [ג]**דתניא** [2]**טמא יהיה** [ד]**לרבות טבול יום עוד טומאתו בו** [ה]**לרבות מחוסר כפרה: מתני' תגלחת הטהרה** [ו]**כיצד היה מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אלעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום** [ז]**ואם גלח על** (ח) **אחת משלשתן יצא** [ח]**רשב"ג אומר** [ט]**הביא ג' בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים: גמ' ת"ר** [1]**וגלח הנזיר פתח אהל מועד וגו' בשלמים הכתוב מדבר שנאמר** [4]**ושחטו פתח אהל מועד אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש** [5]**אמרת אם כן דרך בזיון הוא** [א] **רבי יאשיה אומר אינו צריך הרי אמרה תורה** [5]**לא תעלה במעלות על מזבחי ק"ו לדרך בזיון** [ב][נ"א במדרש בפרשה נשא (ד' רמ"ב) **וגלח הנזיר רבי יאשיה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו וכו' אם כך אמרה תורה לא תעלה וכו' ק"ו לדבר שלא יגלח פתח אהל מועד אלא בשלמים הכתוב מדבר] ר' יצחק אומר אינו צריך הרי הוא אומר** [6]**ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש וגו' מי שאינו מחוסר אלא לקיחה ונתינה יצא זה שהוא מחוסר לקיחה הבאה ונתינה** [ג] **איכא דאמרי רבי יצחק אומר בשלמים הכתוב מדבר אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש תלמוד לומר ולקח את שער ראש נזרו מקום שהיה מבשל שם היה מגלח אבא חנן אומר משום רבי אליעזר וגלח הנזיר פתח אהל מועד כל זמן שאין פתח אהל מועד פתוח אינו מגלח ר"ש שזורי אומר וגלח הנזיר פתח אהל מועד ולא נזירה**

שער ניקנור [1]. שהיא עזרת נשים ועד שם מחנה לוייה כדאמר בפסחים בפרק כיצד צולין (דף פה.): שער ניקנור לא נתקדש [בקדושת] מחנה שכינה ויש לו דין מחנה לוייה ועל כרחך הא [דכתיב וגלח] לפני ה' [2] שער ניקנור הוא [דאין לומר] לפני ה' בעזרה ממש שהרי מחוסר כפרה הוא [ואמרינן] בגמרון עוד טומאתו בו לרבות מחוסרי כפורים שחייב כרת אם נכנס למחנה שכינה:

מכדי שער ניקנור כו'. וכי היכי דהתם לא תוכל לדקדק מכלל דעד יום [השמיני] אסור ליכנס דהא ליתא כדמפרש ואזיל אלא הא ודאי כי נקיטו קרא ויום השמיני יביא להודיע לנו זמן הבאת קרבנות ולא בא לאוסרו ליכנס שם קודם לכן וגבי זב נמי אכתי מנא ליה לתנא לאסור ליכנס וה"ה [דאיכא] [3] למימר פתח אהל מועד א) וי"ל פתח ההיכל דלשכתן גבי שלמים ושחטו פתח אהל מועד ודרשינן בזבחים (דף נה.): [שיהיו] לנתות ההיכל פתוחין ולעולם אימא לך דודאי טבול יום דמת אסור ליכנס לא מיקרי מחנה שכינה וי"ל [4] דלהא לא מיקטרינן ב) (לגמרא) דהא כתיב טומאת יהיה לרבות טבול יום דנפקא לן בסמוך דכל טבול יום אסור ליכנס במחנה שכינה אלא ודאי בא הכתוב לומר זמן הבאת קרבנות בשמיני ולא קודם לה [5] ולא לאסרו ליכנס ה"נ יימא הכי: ה"ג **אלא אמר אביי טבול יום דזב לאו כזב דמי ואפ"ה כיון דמחוסר כפרה לא עייל.** [1] אבל הא דס"ל (נגמרא) [6] לא כזב דמי לענין דשחטיון וזורקין עליו ומ"מ אסור ליכנס הואיל ומחוסר כפורים לא עייל ד) במחנה לוייה: **ואי** [במחנה לוייה קאי]. כלומר דאם מותר ליכנס במחנה לוייה אמאי ליקרי ליה אהל מועד בהרי במחנה לוייה הכתוב מדבר ע"כ במחנה? [7] שכינה הוא זה שאסור? [8] ליכנס כ"ז שהוא מחוסר כפורים ואמאי קרי ליה פתח אהל מועד דמשמע תוך העזרה לפני ההיכל כמו ושחטו פתח אהל מועד הכתוב בשלמים שנשחטו תוך העזרה למימרא מה אהל מועד מחוסר כפורים לא עייל ואהל מועד מגלן דכתיב טמא יהיה לרבות טבול יום? [9] שאסור ליכנס במחנה שכינה ה) הרי מוזר מבני ומשני [10] דברי חכיריו דרב נתן ממה? [11] שהיו [אומרים מקבלת נכס] אלא קסבר טבול יום דזב כזב ומה? [12] שלא פירשה? [13] היאך היה מוכיח דטבול יום כזב? [14] (אסור) דזב אסור ליכנס אל פתח אהל מועד ומזיר יכול ליכנס במחנה שכינה שהרי לא מחוסר כפורים הוא אלא למי שטומאתה יוצאה מגופו: **תגלחת** טהרה כיצד מביא חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם. וגרלה דטעמא משום דדרשינן בגמ' וגלח פתח אהל מועד [במה שנאמר בו] אהל מועד דהיינו שלמים יגלח דין הוא שיקדומו וקשה א"כ למה הקדים חטאת ועולה לשלמים [1]:

רבי אליעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום לעולה ושלמים. [כדאלמרי'] בפרק כל התדיר (זבחים נ.): **הראויה לחטאת.** כגון: לעולה. וכגון: לשלמים. אול:

גמ' ת"ר וגלח הנזיר פתח אהל מועד בשלמים הכתוב מדבר. על השלמים הוא אומר שיהא מגלח שהרי נאמר כאן פתח אהל מועד ולא מצינו אחר קדשים טעונין פתח אהל מועד אלא [1] לשלמים בלבד בשביל שהן דורון וכדרב יהודה אמר שמואל ושחטו פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח ולא בזמן שהוא נעול מכאן לשלמים ששחטן קודם פתיחת אהל ההיכל שפקולין (ערוכין דף ב.): **או אינו אלא פתח אהל מועד** [2]. בפתח ההיכל יהא מגלח ולא במקום אחר: **אמרת אם כן.** אלא יהא מגלח אלא בפתח ההיכל זהו דרך בזיון ואי אתה רשאי: **רבי יאשיה אומר אינו צריך.** נומר מכאן [1] שאסור דרך בזיון דמדוכתא אחריתי נפקא דכתיב לא תעלה במעלות על מזבחי אלא דרך כבש אלא בגלות בשר ערוה עליו ק"ו אלא יבוא בו דרך בזיון: **ר' יצחק אומר אינו צריך.** נומר דמשום שהוא בזיון לא יגלח [2] אפתח ההיכל שאפי' לא יהא בו בזיון אינו יכול לגלח אלא מבחוץ דכתיב ולקח את שער ראש נזרו וגו': **יצא זה.** שאם יהא מגלח על פתח ההיכל שמחוסר לקיחה והבאה לעזרה ונתינה תחת הדוד אלכך אינו יכול לגלח אלא בצד הדוד של שלמים ואמאי דכתיב וגלח הנזיר פתח אהל מועד בשלמים הכתוב מדבר: **אבא חנן אומר.** לכך נאמר בו פתח שאינו יכול לגלח כל זמן שאין פתח אהל מועד פתוח: **נזיר ולא נזירה.** שהאשה [3] לא מגלחת בעזרה אלא במדינה כלי

צד א ב מיי' פ"ז מהל' בית הבחירה הלכה עו ופ"ג מהל' מקדש הל' ד סמג לאוין ד:
צה ג ד מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' ז ופ"ז מהל' בית הבחירה הל' יח:
צו ה מיי' פ"ח מהל' מילה הל' ו סמג עשין קכו:
צז ו מיי' שם הל' ב וע"ש בכ"מ ומיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הל' ו:
צח ז מיי' פ"ח מהל' מילה הל' ב סמג עשין קכו:
צט ח מיי' שם הל' ו סמג שם:
ק ט י מיי' שם הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם: שמות יג יט
2. כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת מִשְׁכַּן יְיָ טֻמָּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ: במדבר יט יג
3. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: במדבר ו יח
4. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחֹט פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ויקרא ג ב
5. וְלֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו: שמות כ כב
6. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: במדבר ו יח

פי' הרא"ש

מועד הכי נמי: איתתי הוא מביא. כשטבל אי הערב שמשו: מכדי שער ניקנור וכו' והתם ודאי א"א כלל לדקדק דעד יום ה' אסור ליכנס אלא הא דכתיב ויביום ה' יביא לא לאוסרו ליכנס קודם אלא להודיע זמן הבאת קרבנות ואפי' גבי זב מנ"ל לתנא דאסור לכנוס: אלא אמר אביי טבול [יום] דזב לאו כזב דמי וטבול יום דזב בעל ב' ראיות כיון דלאו מחוסר כפרה הוא לאחר שטבל מותר לכנוס למחנה לויה ובריתה לאו מייתורא דקרא דייק דאורחיה דקרא למכתב הכי ובא לפני ה': ואפ"ה. דטבול יום דזב בעל ב' ראיות מותר לכנוס האי טבול יום דבעל ג' ראיות אסור ליכנס: האי במחנה לוייה קאי ואמאי קרי ליה פתח אהל מועד כלו' האי דפשיטא ליה לתנא דאסור ליכנס לשער ניקנור עד שיטביל ויערב שמשו מקרא קא דייק. דמחוסר כפרה למחנה לוייה קאי בשער ניקנור דמחוסר כפורים אסור לכנוס למחנה שכינה: ואמאי קרי ליה אהל מועד למימרא מה אהל מועד מחוסר כפרה לא עייל אע"ג דהערב שמשו אף התם נמי פי' בשער ניקנור פי' האי מחוסר כפורים כיון דלא הערב שמשו דאיכא תרתי מחוסר כפרה וטבול יום לא עייל דתניא טמא יהיה בפ' זאת חוקת בפ' פרה כתיב לרבות טבול יום שאסור לכנס למחנה שכינה עוד טומאתו בו לרבות מחוסר

נוסחת הריב"ן

ח) יכול ליכנס למחנה לויה הא כי' משום דהוי מחוסר כפרה כו' דאמרת להתם אל פתח כו': ט) אמאי: ג) אל פתח אהל: ז) שאין יכול ליכנס עד שיערב שמשו הס"ד: ה) דאמ"ג: ו) שנאמר: ז) בפתח היכל כו' ולא נזרו ונתן וגו': ח) שהאשה מיירא מגלחת במדינה ולא בעזרה:

הגהות הב"ח

(א) במשנה על אחד משלשתן: (ב) רש"י ד"ה ה"ג לעולם וכו' והא נמי דאמרת דהתם נמי כתיב אל פתח אהל וכו' משמעי קרא אמאי קרי: (ג) ד"ה אי אינו וכו' מועד ממש בפתח ההיכל:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מ"כ דרך בזיון הוא והרי אמרה תורה כו' ק"ו לדרך בזיון דגרי' יאשיה ר' יצחק אומר ל"ל ושביעתיים נ"ג: [ב] שם (איכא דאמרי אינו כו' עד היה מגלח) תא"מ (דהיינו נמי לגיסא אלא נמרא. ובספרי איתא כלישנא נמרא. ומצינו נכ"מ בש"ס תרי לישני שאין נ"מ ביניהם אלא בגזון. אך מרש"י ותוס' נראה דל"ג נ"ב מדלא פי' כלום על זה):

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוד"ה מכדי וכו' פתח אהל מועד ר"ל כל"ל עי' מ"מ: [ב] באר"ד ור"ל דלהא לא אצטריך לגמרא. תיפא לגמרא נמתק וכ"ב לתפנו: ג] ד"ה ה"ג וכו' כיון דמחוסר כפרה כו' אבל אמי דס"ל נאמר. מן מיפא אבל עד נאמר נמתק וכ"ב אפי' אי נאמר דס"ל. אל מ"מ: ד] באר"ד לא כזב דמי וכו' ממחנה לויה. נמתק בממחנה לויה: ה] ד"ה ואי וכו' אשמור ליכנס במחנה שכינה. כאן הס"ד ואח"כ מה"ל הרי חוזר. ועי' בא"מ שהאריך בהגה"ה ופי' דברי תוס' אלה המתמיהים:

הגהות התוספות

1. דיבור זה שייך לעמוד הקודם אחר ד"ה אמר אביי ועי' בפי' הרא"ש ז"ל. 2. ל"ל ועל כרחך הא לפני ה'. 3. ל"ל והא דליכא. 4. ל"ל ר"ל. 5. ל"ל לו. 6. תמיהא אבל עד תיפא נאמר נמתק. וי"ל כלומר. 7. ל"ל דהא במחנה. 8. ל"ל הוא אסור. 9. ל"ל עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כיפורים אשמור כו'. 10. ל"ל ומתר ותיפא ומשני נמתק. 11. ל"ל משני דברים, ממה שהיו כו'. 12. ל"ל ומתה. 13. ל"ל פירשו. 14. תיפא כזב נמתק. 15. ל"ל ואחרי.

מוסף רש"י

במחנה לויה. כל הר הבית חוץ לחומת העזרה (פסחים סז.) דהא עזרת נשים וגם שער ניקנור לא נתקדשו בקדושת עזרה והרי הן כשאר הר הבית (פסחים סז.). עמו במחיצתו. ומשה לוי היה (פסחים סז.) וכמדבר נמי היו ג' מחנות, לפנים מן הקלעים מחנה שכינה, והלוים יתו סביב למשכן העדות (במדבר ב) זה מחנה לויה, והדגלים ג' פרקפות זה מחנה ישראל, ומשה היה לוי וקאמר עמו (סוטה כ.). לרבות טבול יום. שאם נכנס למקדש עונש כרת (חכות ח). לרבות מחוסר כפרה. מאומן שומאת הלרעות קרבן וטבול והעריב שמשו וא הכיח כפרתו ונכנס למקדש חייב, ואלרבנן עומאות הן הטעונות קרבן, הזב והזכה והיולדת והמצורע (חכות ח). ואם גלח על אחת משלשתן יצא. מטאת או עולה או שלמים, דג' קרבנות כתובין בו ואמרינן בספרי דרב ואחר שמה הנזיר יין, אחר מעשה ימדי (ערכין כא. וכעי"ז נדרים ד: חבוחים ח.).

נתינה תחת הדוד אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד של אשם (והחטאת) הענוף דלא כתיב נתינת שער תחת הדוד אלא (בנזיר טהרה): הכל משלחים טהור במקדש ובמדינה וטמא במקדש חוץ מן הטמא שבמדינה כדמפ' בגמ' מפני ששעורו נקבר בדאי' בשלהי תמורה: בשאם הכתוב מדבר כלומר וגלח הנזיר כל ובה שנאמר בו פתח אהל מועד ואליבא דר' יהודה דתמאי': ר' יאשיה אומר אינו צריך. כלומר אינו צריך לאוסרו מסברא אלא מק"ו יש לדרוש שאין לנהוג מנהג בזיון שהרי אומר לא תעלה במעלות אפי' בשעת עבודה הזהירה תורה שלא תגלה ערותו לעצים ולאבנים כ"ש שלא יגלה פתח אהל מועד ובספרי אין כתוב בו ר' יאשיה או' אלא כולה מדברי ת"ק והכי איתא התם או אינו אלא פני אהל מועד אמרת דרך בזיון הוא או אינו אלא פתח אהל מועד ממש כלומר שאין להוציא הפסוק ממשמעותו בשביל סברא ת"ל ולא תעלה במעלות: ולא מי שמחוסר לקיחה הבאה ונתינה רוה מחוסר הבאה מפני אהל מועד עד מקום שהוא מבשל השלמים בלשכת הנזירים תמיה לי ומגלן שאינו מבשלו פני אהל מועד בזמן שהוא פתוח דע"כ אפי' תגלחת נמי: ונגלח הנזיר פתח אהל מועד כל זמן שאינו פתוח דע"כ פני אהל מועד לאו דווקא שהוא מגהג בזיון. וג"ל דס"ל דמגלח על החטאת הלכך לא אצטריך פני אהל מועד אלא לבזמן שהוא פתוח: ונגלח הנזיר ולא נזירה סבירא ליה דלפני אהל מועד היה מגלח דאי לא דוקא פני אהל מועד (יחלה) [יכולה] לגלח במקום צנוע ופליג

שלשה מינין פרק ששי נזיר

[1]**בשלמים** הכתוב מדבר. וכרבי יהודה דמתני' דאמר על שלמים יגלח שנאמר בהן ושחטו פתח אהל מועד: **רבי** יאשיה אומר אינו צריך הרי הוא אומר לא תעלה במעלות.

כי[1] הולך לעבוד עבודה ואינו כל כך דרך נזיון וקשה דמאי אינו צריך למדרש מסברא אלא מק"ו ובסיפרי אין הגירסא ר' יאשיה אומר אלא כל זה מדברי ת"ק והכי איתא התם או אינו אלא פתח אהל מועד ממש אמרת ק"ו[2] דרך נזיון או אינו אלא ממש כלומר דאין להוציא מסברא הפסוק ממשמעו הרי הוא אומר לא תעלה[3] ק"ו לדבר נזיון:

ולא במי שמחוסר הבאה ולקיחה ונתינה. שהרי שלמים נאכלין בכל העיר ואם מגלח פתח אהל מועד ודוד שלמים [1]בעי הרי מחוסר הבאה לקיחה ונתינה:

וגילח (את) הנזיר פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח.

כלומר ע"כ לאו פתח אהל מועד ממש דא"כ ה"ל דרך נזיון אלא בזמן פתח א[1] (פתוח)[4]: **ולא** נזירה. משמע שטעמא דקרא[5] שמא יתגרו בה פרחי כהונה ב[1] אם פרחי כהונה מגלחת אהל מועד ממש אלא במדינה מגלחת במקום לנוע ולא ירלוה פרחי כהונה:

אינה בוחלת ופוקסת. הסוטה עומדת אם [בגיוול] כדאמר בסוטה (דף ז:) היו קוסרין חבל המצרי כו': **ומשלח** תחת הדוד. שהשלמים בו: **אם** גילח במדינה. שיש לו רשות לגלח במקום שילגה ואף על גב דכתיב אל פתח אהל מועד לאו פתח אוהל מועד[6] קאמר כדדרשינן בגמ':

לא היה משלח תחת הדוד. נראה דמכל מקום פשיטא ליה לתנא דאהני פשטא דקרא דמשמע דירושלים הוא מגלח ואם היה מגלח בגבולין לא היה ג[1] מגלח תחת הדוד דכתיב בקרא וגלח הנזיר פתח אהל מועד ולקח את שער ראשו נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים אבל בתגלחת טהורה אינו מגלח אלא בירושלים: **אבל** תגלחת טומאה לא היה משלח תחת הדוד. דוד של אש נזיר טמא וטהרת העוף[7] שלא תלה הכתוב נתינת שער תחת הדוד אלא בטהור: **רבי** מאיר אומר [הכל משלחין תחת הדוד]. בין נזיר טהור ד[1] במדינה ובין נזיר טמא [במקדש]: חוץ מן הטמא שבמדינה בגמ' אמרינן מפני ששערו נקבר וכן שלהי תמורה (דף לד.) אבל קשה מנלן דנקבר וע"ע: **נוטל** שער ראשו. כדאמר בברייתא והוא נוטל מן הרוטב כדמפרש ואזיל: **מנלן** אמר קרא תחת זבח השלמים מזבחו יהא תחתיו. מיתורא דזבח קא דרשינן תחת דוד השלמים יהא מן הזבח דהיינו טוב דמן הזבח עצמו א לשרוף כל זמן והוא ראוי לאכילה: מאי זבח השלמים ש"מ תרתי דסמך זבח לתחת דרשינן תחת השלמים יתן מן הזבח: או שולקן בישול מרובה. ומניפן ואח"כ הותר הנזיר לשתות יין נראה דכרבי אליעזר ס"ל דאית ליה בגמ' דאסור לשתות יין עד לאחר כל המעשים האמורים

שמא יתגרו בה פרחי כהונה אמר לו לדבריך סוטה תוכיח דכתיב בה [1]והעמידה לפני ה' ולא חיישינן [6]שמא יתגרו בה פרחי כהונה אמר להן זו כוחלת ופוקסת זו אינה כוחלת ופוקסת: **מתני'** היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גילח במדינה לא היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד ר"מ אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד: **גמ'** (6) נוטל שער ראש נזרו ת"ר [1]ואח"כ נוטל את הרוטב ונותן על שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד של שלמים [2]ואם שילח תחת הדוד של חטאת ואשם יצא אשם בנזיר [טהור] מי איכא אמר רבא ה"ק [3]ואם נזיר טמא משלח תחת הדוד של אשם יצא מנה"מ אמר רבא אמר קרא [2]אשר תחת זבח השלמים מזבחו יהא תחתיו ואם שילח תחת הדוד של חטאת [3]יצא מ"ט אמר קרא [4]זבח לרבות את החטאת ואשם והא אפיקתיה להאי זבח מרוטב א"כ לימא קרא מרוטב השלמים מאי זבח ש"מ לרבות חטאת ואשם ואימא כולה לחטאת ואשם הוא דאתא א"כ לימא שלמים וזבח מאי זבח השלמים שמע מינה תרתי תנו רבנן [7]הכל היו משלחין תחת הדוד חוץ ממטמא שגילח במדינה מפני ששערו נקבר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר [8]טהורים כאן וכאן היו משלחין [8]טמאים כאן וכאן לא היו משלחין וחכ"א הכל לא היו משלחין תחת הדוד חוץ מן טהור שבמקדש מפני שנעשה כמצותו: **מתני'** [1]היה מבשל את השלמים או [2]שולקן הכהן [3]נוטל את הזרוע בשלה מן האיל [4] וחלה מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחת ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואחר כך הותר הנזיר לשתות יין ולהטמא למתים רבי

כדי שלא יתגרו בה פרחי כהונה: **סוטה אינה בוחלת ופוקסת.** דהא לגולה קא בעי וכיון דמגולה לא אתו לאיגרויי בה: **מתני' ומשלח.** ומניח: ה"ג במתני' **היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גילח במדינה לא היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד ר"מ אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד.** וספרים שכתוב בהן במשנתנו אם שילח תחת הדוד של אשם יצא שבשתא היא דל"ג ליה במתניתין אלא בגמ' ת"ר ואח"כ נוטל את הרוטב כו'. והכי פירושא דמתני' היה נוטל שער ראש נזרו ומשלחו תחת הדוד של שלמים ואם גילח במדינה לא היה משלחו תחת הדוד של שלמים: **בד"א בתגלחת הטהרה.** [6]אמרו שאם גילח במקדש משלח תחת הדוד אבל לא בזמן שגילח במדינה. אבל בתגלחת הטומאה אפי' בזמן שגילח במקדש אינו משלח תחת הדוד של אשם שאין לך משלח תחת הדוד אלא הטהור שבמקדש מפני שעשה נזירותו כמצותו: **ר' מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד.** בין טהור שגילח במדינה בין טמא שגילח בעזרה ואין לך שאינו משלח תחת הדוד אלא חוץ מן הטמא [3] במדינה כלבד: **גמ'** ובריש דגמ' ל"ג **אשם בנזיר מי איכא** אלא ה"ג **פ"ר ואח"כ נוטל את הרוטב ונותן על השער של אשם נזירותו ומשלח תחת הדוד של שלמים ואם שילח תחת הדוד של אשם ושל חטאת יצא אשם בנזיר טהור מי איכא אמר רבא ה"ק ואם נזיר טמא משלח תחת הדוד של אשם יצא: מנא הני מילי אמר רבא [3]אמר קרא אשר תחת זבח השלמים.** דמשמע אשר תחתיו יהא זבח השלמים לומר לך מן הזבח עצמו יהא תחתיו: **ואם שילח תחת הדוד של חטאת ושל אשם יצא מ"ט דכתיב זבח לרבות חטאת ואשם.** [7]שהטהור ששולח תחת זבח שלו דהיינו חטאת יצא ואם טמא הוא טען שילח תחת זבח שלו דהיינו אשם: **ה"ג** אלא דהיינו אשם: **כל משלחין תחת הדוד חוץ מטמא שבמדינה מפני ששערו נקבר דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר טהורים כאן וכאן.** בין במקדש בין במדינה היו משלחין טמאים כאן וכאן לא היו משלחין: **וחכמים אומרים הכל לא היו משלחין תחת הדוד חוץ מן הטהור שבמקדש מפני שנעשה כמצותו.** וקתם מתניתין דידן אליבא דחכמים וכדפרשינן לעיל: **שנעשה כמצותו.** שגילח במקדש כמצותו: **מתני' או שולקן.** שאינו מבושל (ג) יפה ושקוד"ל בלע"ז: **אם הזרוע בשלה.** איכא למ"ד ה) שלמה ואיכא למ"ד הזרוע שנתבשלה עם האיל במסכת חולין (דף לח:): גמ'

מטאות ומשמות: **א"כ** לימא קרא שלמים וזבח מאי זבח השלמים. מדסמך זבח[9] למדרש תחת השלמים יהיה מן הזבח: **מפני** ששערו נקבר. לא נתפרש מנלן: **כאן** וכאן. במקדש ובמדינה: **או** שולקן. בישול ה[1] יותר [מדאי]: **ואח"כ** הותר הנזיר לשתות ביין. לכאורה נראה דהאי תנא כר"א דאמר בגמ' דאסור לשתות יין עד אחר כל המעשים שנפרש[10]: ה)**כיון** [שנזרק עליו] אחד מן הדמים. כדדרשינן בגמ' אחר מעשה ימידי:

אחר

עין משפט נר מצוה

קא א ב מיי' פ"מ מהל' מזיקות הלכה ב:
קב ג מיי' פ"ו שם הל' יד:
קג ד מיי' פ"מ שם הל' ג:
קד ה מיי' פ"ו שם הל' יד:
קה ו מיי' פ"מ שם הל' ב:
קו ז מיי' שם הלכה ד:

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ לִפְנֵי יְיָ: במדבר ה טז
2. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: במדבר ו יח

הגהות התוספות

1. גד"ל לף מ. 2. ל"ל ת"ק הכי זה. 3. ל"ל לא תעלה במעלות. 4. ל"ל בזמן שהוא פתוח. 5. ל"ל ומשמע ליה טעמא דקרא. 6. ל"ל אהל מועד ממש. 7. ל"ל חטאת העוף שלו. אלא כו'. 8. ל"ל חטאת ואשם יצא חטאי טעמא דאמר קרא כו'. 9. ל"ל זבח לתחת. 10. ל"ל שמפרש בקרא.

לעזי רש"י

ישקורי"ד [ושקרו"ד]. א מבושל כראוי.

מוסף רש"י

שמא יתגרו בה פרחי כהונה. ויהיו רודפים אחריה כל ימיה. פרחי כהונה נקט על שם שהיו זקוקין בעזרה יותר מאשר אנשי (סוטה ח.). **זבח לרבות את החטאת ואשם.** בני נזיר ולקח את שער ראשו נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים, אין לי אלא תחת זבח השלמים, מנא הדוד של חטאת ואשם נתן ת"ל זבח (מנחות צא:).

פי' הרא"ש

אמתני' דמס' מדות דקתני והיה מגלח בלשכת הורים: זו אינה כוחלת ופוקסת שהיתה עומדת בגדול כדאמר בסוטה והיה קושר חבל המצרי מעלה מדדיה: ואח"כ חיל את הרוטב סיומא ברייתא הוא: מזבחו יהיה תחתיו. מיתורא דזבח קא דרש תחת דוד השלמים יהיה מן הזבח דהיינו טוב דמן הזבח עצמו א לשרוף כל זמן והוא ראוי לאכילה: מאי זבח השלמים ש"מ תרתי דסמך זבח לתחת דרשינן

נוסחת הריב"ן

ה) בתגלחת הטהרה בלבד אמרו: ב) שגלח במדינה: ג) אמר קרא זבח השלמים מן הזבח יהא תחתיו הס"ד והשאר ליתא: ד) ואם וכו' והס"ד ואח"ז איתא בהי"ל ה"ג מ"ר ואחר שגלחו נוטל מן הרוטב שהשלמים מתבשלים בו ונותן על הערוב התגלחת ממנו ומשלחו תחת הדוד של שלמים ואם שילח תחת הדוד של חטאת ושל אשם בנזיר טהור מי איכא בשלמא חטאת איכא אלא אשם מי איכא אמר רבא ואם כו' מהכ"מ דטומן הרוטב על השער אמר רבא אמר קרא אשר תחת זבח השלמים דמשמע אשר תחתיו יהא זבח שלמים לומר לך מן הזבח עצמו יתן תחתיו ואם שילח תחת הדוד של חטאת ושל אשם יצא מאי טעמא דכתיב זבח לרבות חטאת ואשם שהטהור שילח תחת הרוטב שלו יצא ואם טמא הוא טען שילח תחת זבח שלו דהיינו אשם הס"ד ואח"כ מה"ד ה"ג מ"ר הכל כו': ה) של יתין ואיכא למ"ד הזרוע כו':

הגהות הב"ח

(ה) גמ' היה נוטל שער ראשו לרוטב ל"כ: (ב) שם במשנה מן האיל רחלת אלה אחת מן הכל: (ג) רש"י ד"ה או שולקן שאינו מבושל יפה ג"כ מתחת שהוא מבושל יותר מדאי ועיין בפרש"י בנדרים ריש דף מ"ט:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוד"ה וגלח וכו' אלא בזמן פתח. מיהא פתח נמתק וכ"כ פתוח: ב) ד"ה ולא וכו' אם מגלח. מיהא אם מגלח נמתק וכ"כ איהו מגלחת פתח אהל מועד ממש ל"ה כ"ה במדינה וכו' כל"ל: ג) ד"ה לא וכו' לא היה מגלח. מיהא מגלח נמתק וכ"כ מגלח: ד) ד"ה ר"מ וכו' בין נזיר טהור במקדש או במדינה כל"ל: ה) ד"ה או שולקן כישול ויותר מדאי. מיהא יותר מדאי נמתק. וכ"כ יתר ומרובה למעטו ל"מ:

ה) [בטוה ח.], ב) גי' ל"מ ותמס. ג) [מנחות לא: גם בזבחים לו.], ד) [תוספתא פ"ד ע"ש], ה) [עי' תוספתא פסחים לט: ד"ה לא שלקין וכו' ותוס' זבחים ל: ד"ה לגוריין], ו) מכאן עד ד"ה אינה כוחלת שייך לע"מ, ז) [ל"ל בעיר], ח) שייך לדף מו.

גמ' אחר מעשים כולן. אחר קרבן ואחר תגלחת (ה) ו)ותגלחת מעכבת דברי ר' אליעזר: **וחכ"א אחר מעשה יחידי.** אחר קרבן ואף על גב שעדיין לא גילח דתגלחת לא מעכבא: **מה הפס אחר מעשה יחידי.** דלאחר גילוח עביד תנופה כדכתיב ונתן על כפי הנזיר אחר התגלחו את נזרו: **ואימא עד דאיכא תרווייהו.** דמה התם אחר תגלחת כדכתיב אחר התגלחו אף כאן נמי אחר התגלחו: **אמר** ג) **רב תנופה בנזיר מעכבת.** מלשמות יין וליטמא למתים: **כיון דלענין כפרה שירי מצוה היא.** וכדאמר מר (יומא ה.) לתנופה לכפר וכי תנופה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם כדכתיב ג) כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומר לך שאם עשה לתנופה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר גבי נזיר נמי לא ג) מעכב קא משמע לן: ומי

אחר מעשה יחידי. אף אחד מן הדמים כדמשמע במתניתין וכדתני בפ' מי שאמר ושמע מדיליו (לעיל כח.): **מה התם אחר** מעשה יחידי. שאותו אחר הכתוב ד) סמוך לתגלחת שהוא מעשה יחידי: **אימא** עד דאיכא תרווייהו. קרבנות ותגלחת והא[2] אחר ד) תגלחתו דאמר אחר כל עבודות הקרבנות א"כ ג"ש דאחר אחר למה לי: **תנופה** בנזיר מעכבת. מלשמות יין: **השתא** תגלחת. שהיא בגוף הנזיר לא מעכבת תנופה שאין מעכבת בכל מקום מבעיא: **שירי** מצוה היא. כדאמר בפ"ק דזבחים (דף ו:) שאם עשה לתנופה שירי מצוה כלומר שלא עשאה הרי כאילו לא כיפר[3] שלא קיים מצוה מן המובחר וכיפר דאין מעכב': [כל זה שייך לע"ב]

והתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו כפים בין שאין לו כפים. וקס"ד דה"פ כשם שאין לו כפים ואינו בר תנופה דלא ייעף כך בא להשוות יש לו כפיס שלא לעכב התנופה וקס"ד ע"כ[4] א) הכי פירושו לאו דרבנן היא דא"כ לשתוק מזאת תורת

רבי שמעון אומר כיון שנזרק עליו אחד מן הדמים הותר הנזיר לשתות ביין ולהיטמא למתים: גמ' ת"ר [1]**ואחר ישתה הנזיר יין אחר המעשים כולן** ה)**דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים** [א]**אחר מעשה יחידי מאי טעמייהו דרבנן כתיב הכא ואחר ישתה הנזיר יין וכתיב התם** [2]**אחר התגלחו את נזרו מה התם אחר מעשה יחידי אף כאן אחר מעשה יחידי אימא עד דאיכא תרווייהו אי הכי גז"ש למה לי:** [3]**אמר רב תנופה בנזיר מעכבת אליבא דמאן אילימא אליבא דרבנן תגלחת אמרי רבנן לא מעכבא** [2]**תנופה מיבעיא אלא אליבא דרבי אליעזר פשיטא האמר ר"א אחר מעשים כולם מהו דתימא כיון דלענין כפרה שירי מצוה היא הכא נמי לא תעכב קמ"ל** ומי

תיפוק ליה מגזירה שוה דאמר אחר אלא (ר"ל) היא ש"מ דבתנופה מודה: **ואלא** הא דתניא וזאת תורת הנזיר בין שיש לו שער ובין אין לו שער דלא[5] **מעכב.** ותפרש דכוון להשוות יש לו לאין לו לומר שתגלחת לא מעכב ולרבנן[6] מג"ש דאחר אחר נפקא ולר"ל ב) היא דאמר[7] תגלחת מעכבת וע"כ בא להשוות אין לו ליש לו לומר כשם שיש לו שער יעביר לו תער על (ראשו) חכ[8] יעביר תער על (מוטטו) וה"נ בא להשוות אין לו ליש לו לומר שזקוק להניף על זרועו כשאין לו כיפס ואימי דידע לברייתא דאיתא במורטו בהדיא נימא ליה לאימוי: והתניא נזיר ממורטו ב"ש אומרים מ"ל להעביר תער וב"ה אומרים צריך להעביר תער. ה"ג מאי[10] אינו צריך לב"ש אין לו תקנה כלומר הממורטו שהעביר תער על ראשו לא יוציל כלום ולר"ל דאמר תגלחת מעכבת יאסר לעולם ביין ולרבנן דאמרי תגלחת למצוה ולא לעכב לא קיים המצוה הא לב"ה יש לו תקנה לממורטו בהעברת תער לר"ל יהא העברת תער במקום תגלחת להתירו ביין ולרבנן לקיים המצוה הרי [מי] אפשר ג) לב"ש הא דאמר תורת נזיר בין יש לו שער בין שאין לו להשוות יש לו לאין לו בין לר"ל בין לרבנן בין לב"ש בין לב"ה דאי לב"ש יש לו[11] שער יש לו תקנה ובאין לו אין לו תקנה ואי לב"ה לענין מה [בא] להשוות יש לו[12] ד) ע"כ להא [ביש] לו שער בהדיא כתיב בהעברת[13] תער ה) דאמר[14] לו [נמי] צריך להעביר תער וב"ה היא ה"נ בא להניף[15] אין לו ולהזקיקו תנופה על זרועו וה"ה דיש[16] לו: והיינו דרבי פדת. הא דאמר רבינא דלב"ש אין לו תקנה דאמר[17] ו) ב"ש [ור"ל] אמרו דבר אחד: **אין** לו בהן יד ורגל. המצורע אין לו טהרה עולמית דבעינן קרא כדכתיב: על מקומו. מקום הכהן: **אי** אלינא דר"ל פשיטא דאף[18] כי לא פירשו הש"ס אמת הוא כר"ל[19] ז): מהו דתימא כיון לענין[20] כפרה שירי מצוה כו'. וכדתניא[21] לגישנא קמא: **[ומי] לא מעכבא.** פירוש לרבנן: והתניא זאת תורת הנזיר בין יש לו [כפיס] בין אין לו. ולהאי לישנא ס"ל דה"פ כשם שבאין לו כפיס דין הוא שמעכב דכלו שאינו רואי לבילה בילה מעכבת [ה"נ][22] תנופה מעכבת ואי[23] לר"ל מיפוק ליה מאחר כל המעשים אלא לרבנן דאמרי[24] אחר מעשה יחידי אחד[25] מן הדמים קאמר אבל תנופה מעכבא דגלי[26] זאת תורת: ואלא הא דתניא בין יש לו[27] בין אין לו שער הכי נמי דמעכבא והתניא נזיר ממורטו בית שמאי אומרים מ"ל וכו' וב"ה אומרים צריך ואמר רבינא מאי צריך לב"ה דאין לו תקנה דכל שאינו רואי לבילה מעכבא הא לב"ש [יש] לו תקנה וס"ל דאתי לישנא לב"ש[28] מקיים אין לו ליש לו וחתא[29] [תורת הנזיר] בין יש לו ה) שער בין אין לו לב"ש[30] להשוות אין לו ליש לו שהממורטו יעביר תער על ראשו והכי נמי בא להשוות אין לו ליש לו לומר שיש לו תקנה לניף על זרועו ב) וש לתמוה דלעולם[31] ב) אין לו [ליש לו להקשות][33] מבריתא דנזיר ממורטו דבלאו הכי היה יכול להקשות דלרבנן תגלחת לא מעכבא לר"ל[34] מאחר כל המעשים נפקא:

ופליגא דרבי פדת. דאמר[35] רבינא דנזיר ממורטו לב"ש יש לו תקנה פליגא דרבי[36] פדת דאמר ב"ש ור"ל אומרים דבר אחד [ל"ל] (תרגס)[37] תקנה ופי' הברייתא הכי כשם דבשיש לו שיער להעביר[38] אז למצוה לרבנן אז לעיכובא לר"ל ל) אין לו שיער צריך להעביר ויש לו תקנה בכך אז למצוה אז לעכב ה"נ אידך ברייתא כשם שיש לו כפיס מניף בזרועו ודמי רבינא [מהכא] לא תוכיח דליכא עיכובא דולאי צריך ואין לו תקנה ב) [יותר][39] לב"ה והכי קאמר כשם שאין לו שיער יש בה עיכובא[40] וע"ע דאם כן היינו כר"ל מיפוק ליה מאחר כל המעשים ואם באנו לומר כי אינו מושם [לקושיא זו] אם כן גם [הא] דבפרק הקומץ[41] י"ל דלב"ע אתא וכר"ל דקאמר[42] בפרק הקומץ רבה (מנחות יט.) כל מקום[43] שנאמרה תורה וחוקה לעכב[44] קס"ד תרתי בעינן והרי נזיר דכתיב תורת נזיר ואמר רב תנופה בנזיר מעכבת ומשני כיון דכתיב כן יעשה כמאן דכתיב חוקה דמי ב) והך שמעתא לוקמי[45] לה כר"ל משום דכתיב אחר אחר כל המעשים ותו הא דתנן (במנחות כז.) [ג' מינים שבנזיר] מעכבין זה את זה ומפרש בגמ' דכתיב כן יעשה וכי אין זה לרבנן דרבי אליעזר ויש ע) משני דהכיא לרבנן[46] דולאי מעכבין זה את זה אבל [מ"מ] אין מעכבין משמע[47] מיהו אמרי קשה מעכבין דהתם [ונראה] דסוגיא דהתם כלישנא בתרא והכי פירושו אמר רבא תנופה בנזיר מעכבת לכאורה נראה דהכי פירושו מעכבת לשמות יין ופריך אי אלינא דר"ל פשיטא ואי אלינא דרבנן השתא תגלחת לא מעכבא פ) כלומר[48] אף כי אין מעכבת הנזיר מלשמות היין לרבנן צ) קשה[49] דתגלחת מ"מ מעכבת השלמים לרבנן וכדתניא במנחות שני מינין שבנזיר מעכבין זה את זה והיינו אף לרבנן והתניא [אף][50] זאת תורת בין יש לו כפיס פירוש זאת תורת לעכב דאמר בהקומץ רבה (שם ד' יט.) דתורה משמע לעכב או כדמשני התם ק) (בקומכין אלא) יעשה[51] דהכי דאין מעכב מלשמות יין מ"מ מעכב השלמים ואינטריך לעשות שלמים אחרים אלא[52] הא דתניא בין יש לו שיער בין אין לו ה"נ תרלה לומר ר) [לשון] תורה מעכבת התנן נזיר ממורטו ב"ה אומרים צריך להעביר תער וס"ל השתא לרבנן [ויש] לו תקנה אלמא לב"ה דממורטו[53] לא מעכב ש) מגליה כתוב מקמי[54] מלתיה דרב לעכב בקרבן רבנן ומשום וכן יעשה כי ההיא דפרק הקומץ: ומגלח

לי (דהשתא בתגלחת שהיא בגוף הנזיר אמרי רבנן דלא מעכבה תנופה) וא"ת אצטריך ג"ש למעוטי תנופה. וי"ל דממילא ידענא דכיון דתנופה הויא שירורי מצוה לא מעכבה: השתא תגלחת שהיא בגוף הנזיר אמרי רבנן דלא מעכבה תנופה שאינה מעכבת בשום מקום מיבעיא: כיון דלענין כפרה שירורי מצוה היא כדאיתא פ"ק דזבחים שאם עשאה לתנופה שירי מצוה פי' שלא עשאה כלל מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכפר פי' כאילו לא עשה מצוה מן המובחר וכפר שאינה

נוסחת הריב"ן

(ה) דתגלחת: ב) רבא: ג) מעכב:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אחר וכו' דתגלחת מעכבת:

מוסף רש"י

תנופה בנזיר מעכבת. דכתיב ונתן על כפי הנזיר לעכב משום דכתיב תורת, ואע"ג דלא מעכבא בעלמא כדאמרינן בסמעתא קמייתא דמס' יומא (ה.) אם עשאה לתנופה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר (מנחות יט.).

פי' הרא"ש

בפרשה [רש"א] כיון שנזרק עליו א' מן הדמים כדדרש' בגמ' אחר מעשה יחידי: ונמצא פסול כגון שנשפך דמו או יוצא או תמא תגלחתו פסולה הואיל ונפסל הזבח שגילח עליו הו"ל כגלחוהו ליסטים וגלחוהו ליסטים אמרינן בגמ' לעיל פ"ק לר' אליעזר סותר ז' ולרבנן סותר ל' דזבחיו לא עלו לו דכיון דצריך לסתור עד שיגדל שערו ובהקרבת שאר הזבחים לא היה ראוי להתגלחת חשבינן להו כאילו הקריבם קודם זמנם תוך מלאת: גילח על החטאת. שלא לשמה משנה שאינה צריכה הוא דהיינו שגילח על הזבח ונמצא פסול דחטאת שלא לשמה פסולה אלא אגב דבעי למתני גילח על העולה ועל השלמים פליגתא דר"ש ורבנן נקט נמי על החטאת על העולה ועל השלמים שלא לשמן וכו' תגלחתו פסולה דהואיל ולא עלו לשם חובת שלמי נזיר ועולת נזיר הו"ל כמגלח על העולה ושלמי נדבה ור' שמעון סבר דאם גלח על שלמי נדבה יצא: ואם גלח על שלשתן אחרי הקריבו שלשתן ונמצא א' מהם כשר והאחרים פסולים תגלחתו כשרה דברי הכל היא: אחר מעשה יחידי. אפילו אחר א' מן הדמים: מה התם אחר מעשה יחידי. דהיינו גילוח דכתיב בקרא: ואימא עד דאיכא תרווייהו קרבנות ותגלחת דהא אחר תגלחתו היינו אחר כל עבודת הקרבנות: א"כ ג"ש דאחר אחר למה

תורה אור השלם

1. וְהֵנִיף אוֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְעַל שוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה הַנָּזִיר יָיִן:

במדבר ו כ

2. וְלָקַח הַכֹּהֵן אֵת הַזְּרֹעַ בְּשֵׁלָהּ מִן הָאֵיל וְחַלַּת מַצָּה אַחַת מִן הַסַּל וּרְקִיק מַצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר אַחַר הִתְגַּלְּחוֹ אֶת נִזְרוֹ:

במדבר ו יט

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה והתניא וכו' וקס"ד ע"כ סכי מכיר פירושו. מיבעיא הכי פירושו נמתקו וכ"כ הא' ברייתא: ב) ד"ה ואלא וכו' ולר"ל הא אמר כל"ל: ג) בא"ד הרי אי אפשר לב"ש. מיבעי לב"ש נמתק וכ"כ לפרש כל"ל: ד) בא"ד לענין מה בא להשוות יש לו ע"כ להא מיבעיא ע"כ להא נמתקו. וכ"כ לאין לו הא ע"כ א"מ: ה) בא"ד בהדיא כתיב בהעברת תער ובא להשוות כל"ל. א"מ: ו) בא"ד דלב"ש אין לו תקנה דאמר ר' פדת ב"ש וכו' כל"ל: ז) ד"ה אי וכו' אמת הוא כר"ל. כאן הוא הס"ד ואמ"כ מה"ד מהו דתימא: ח) ד"ה ומי וכו' בין יש לו שער. מיבעי שער נמתק: ט) בא"ד לומר וכו' להניף על זרועו ויש מיבעי ויש נמתק. וכ"כ ואין מיבעי ויעו"ש פי' התוס' בזה: י) בא"ד בהשוות יש לו לאין לו ולב"ה דלב"ה אין להקשות מברייתא כל"ל: כ) ד"ה ופליגא וכו' ב"ש ור"ל אומרים דבר אחד ל"ל תרגס ר' אליעא. מיבעי תרגס ר' אליעא נמתק. וכ"כ גרסינן א"ר אליעא. א"מ ויעו"ש: ל) בא"ד אז לעיכובא לר"ל כן אין כו' כל"ל: מ) בא"ד דולאי צריך ואין יותר לב"ה. מיבעי יותר והל' מן לב"ה נמתק וכ"כ אומר ב"ה: נ) בא"ד ואם באנו כאן כי אינו מושם [לקושיא זו] אם כן גם [הא] דבפרק הקומץ. מיבעי דבפרק הקומץ נמתק וכ"כ דתנופה. א"מ ויעו"ש פירושו: ס) בא"ד כמאן דכתיב חוקה דמי והך שמעתא ליקמי. מיבעי והך שמעתא ליקמי נמתקו. וכ"כ ובשמעתין מוקי. א"מ: ע) בא"ד וכי אין זה וכו' ויש משני. מיבעי משני נמתק וכ"כ ליישב: פ) בא"ד ואי וכו' תגלחת לא מעכבא. כ"כ כ"ל ק"מ: צ) בא"ד אף כי וכו' מלשמות היין לרבנן קשה. מיבעי קשה נמתק וכ"כ ק"ל א"מ: ק) בא"ד אז כדתשני התם בקומכין אלא מיבעי בקומכין אלא נמתקו כ"כ דסומך אכן א"מ: ר) בא"ד הכי נמי מלקה לומר דמשום תורת וכו' והתנן נזיר כל"ל א"מ: ש) בא"ד אלמא לב"ה וכו' מגליה כתוב מקמי. מיבעי מגליה כתוב נמתק וכ"כ ומשני לרך ואין לו תקנה א"כ להך לישנא בתרא מקמי כל"ל א"מ ויעו"ש הטעם הפירוש:

הגהות התוס'

1. ל"ל כתוב. 2. ל"ל דהא. 3. ל"ל כאילו לא כיפר וכיפר פירוש לא כיפר שלא קיים כו'. 4. ל"ל וקס"ד ע"כ דהך ברייתא. 5. ל"ל הכי נמי דלא. 6. ל"ל הא לרבנן. 7. ל"ל הא אמר. 8. מיבעי וזה נמתק. וכ"ל כן בתוס' לו. 9. ל"ל ומא דבא. 10. ל"ל ואתר רבינא מאי כו'. 11. ל"ל הא דבא להשוות יש לו לאין לו הא ביש לו כו'. 13. ל"ל בהעברת. 14. מיבעי לאין נמתק. וכ"ל אלא ע"כ אין לו הוא דבא להשוות יש לו ולהזקיקו דכי הכי דבעי לו שיער כמיב בהדיא בהעברת תער כמו כן באין לו נמי כו'. 15. ל"ל ומא דבא להשוות אין לו ליש לו ולהזקיקו כו'. 16. ל"ל כמו ביש לו ומיבעי וה"ה נמתק. 17. ל"ל היינו דר' פדת דאמר. 18. ל"ל נראה דאף. 19. ל"ל דאמרי כר"ל. 20. ל"ל דלענין. 21. ל"ל וכדתני. 22. ל"ל ה"נ ביש לו. 23. מיבעי ואי נמתק. וכ"ל וקס"ד דע"כ לאו כר' אליעזר אמרי דאי לר"ל כו'. 24. ל"ל אלא לאו דרבנן היא דאמרי כו'. 25. ל"ל הני מילי כאחד. 26. ל"ל דגלי קרא. 27. ל"ל בין יש לו שיער. 28. מיבעי לב"ש נמתק. וכ"ל דעמא דב"ש דמקשי. 29. ל"ל

1. ל"ל כתוב. 2. ל"ל דהא. 3. ל"ל כאילו לא כיפר וכיפר פירוש לא כיפר שלא קיים כו'. 4. ל"ל וקס"ד ע"כ דהך ברייתא. 5. ל"ל הכי נמי דלא. 6. ל"ל הא לרבנן. 7. ל"ל הא אמר. 8. מיבעי וזה נמתק. וכ"ל כן בתוס' לו. 9. ל"ל ומא דבא. 10. ל"ל ואתר רבינא מאי כו'. 11. ל"ל הא דבא להשוות יש לו לאין לו הא ביש לו כו'. 13. ל"ל בהעברת. 14. מיבעי לאין נמתק. וכ"ל אלא ע"כ אין לו הוא דבא להשוות יש לו ולהזקיקו דכי הכי דבעי לו שיער כמיב בהדיא בהעברת תער כמו כן באין לו נמי כו'. 15. ל"ל ומא דבא להשוות אין לו ליש לו ולהזקיקו כו'. 16. ל"ל כמו ביש לו ומיבעי וה"ה נמתק. 17. ל"ל היינו דר' פדת דאמר. 18. ל"ל נראה דאף. 19. ל"ל דאמרי כר"ל. 20. ל"ל דלענין. 21. ל"ל וכדתני. 22. ל"ל ה"נ ביש לו. 23. מיבעי ואי נמתק. וכ"ל וקס"ד דע"כ לאו כר' אליעזר אמרי דאי לר"ל כו'. 24. ל"ל אלא לאו דרבנן היא דאמרי כו'. 25. ל"ל הני מילי כאחד. 26. ל"ל דגלי קרא. 27. ל"ל בין יש לו שיער. 28. מיבעי לב"ש נמתק. וכ"ל דעמא דב"ש דמקשי. 29. ל"ל